

ԲԱԺԱՆՈՐԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ուղարկոյ համար
ճարտիպան 12 ծր.
Վեցաւանայ 6 »
Երեսնամեակի հա-
մար ճարտիպան 15 »
Վեցաւանայ 8 »
Ամերիկայի համար
ճարտիպան 3 ճր.
Վեցաւանայ 1.50 »

ԿԱՆՆՈՒԹՅԱՆ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Իւստրուցիոն տար արտադրանք
երեսին համար 40 սանթիմ
և իսկ վերջին երեսին հա-
մար 20 սանթիմ և ևրեհին
տեղի անկախեցնելու համար
20 Օլո գնդը կրղայ :

ՇԱՐՄ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԶՈՐԵՔԵԱՔՅՈՒՆ ԵՒ ՇԱՐՄՈՐԵՐԸ

Նախկին և նորագոյն
Խմբագրութեան հասցիքի

—

Редакция на вѣстникъ
«Шаржумъ»
Варна.

Redaction du journal
«Chargjoun»
Varna (Bulgarie)

Իրոքիւնի և չնկ տուիր

Պուղարկոյ համար ձեռքի
(Գ Ի Ն 15 Ս Ա Ն Թ Ի Մ)

Отговорникъ: Д-ръ Т. Хр. Стояновъ

Արտաստիպանի համար ձեռքի
(Գ Ի Ն 20 Ս Ա Ն Թ Ի Մ)

ԿՐԿԻՆ ԺԱՂՈՒ ՎՐԴԻ ԿՈՂՍԻՑ

Մի երկու տարի առաջ մի քանի պարտնէր զանազան հաշիւներէ պարտնէր ժողովրդի անուանով ասպարէզ եկան միտ թեան խնդիրը շահագործելու . միտ թեանը իբրև մի բարենպաստակ միտք արտայայտող խօսք, շատ միամիտ մարդ հրապարակեց ու իրարանցումը ընկաւ արտասահմանի հայութեան մէջ . խնդիրը նոյնիսկ սպառնալիքի հասաւ . մահ էին սպանում մայն գաշակեցականներին որոնք բացարձակապէս հակառակ էին միտ թեան խնդրին . Սպանում էին ժողովրդի անուանով, ժողովրդի շահերին ծառայելու նպատակով . առանց մտածելու որ հայ ժողովրդը ապրում է ճանկաստանում և կովկասում . իսկ մնացած սեզերում հայ ժողովրդի փրշորանքն էր են , որոնց մեծամասնութիւնը կազմում է ազգային շահերի և գաղթի համար միշտ անպէտք կամ փնտասկար եղած սարքը :

Այսօր էլ մի քանի խնդիրներ հրապարակի նիւթ են դարձրել կրկին ժողովրդի կողմից . կրկին ժողովրդի շահերը պաշտպանելու տեսակէտով, կրկին գաշակեցութեան վրա ճնշում բանցնելու նպատակով : Այդ խնդիրները արծարծողները կրկին մտաւնում են որ հայ ժողովրդը ապրում է ճանկաստանում և կովկասում և եթէ ժողովրդի ձայնը նշանակութիւն ունի ու է յիշատակահան հարցի մէջ, այն էլ այնտեղի միլիոնաւոր ժողովրդի ձայնը է :

Մտաւնում են և այն որ եթէ մի քանի արտասահմանեան հայ կարող են Դաշնակցութիւնից ժողովրդեան անուանով և կողմից մի բան պահանջել, Դաշնակցութիւնը եւս առաւել կարող է մեծել հայ ժողովրդի կողմից, որովհետեւ նա ամեն տեղ ճիշտ արդար յիշատակահան կուսակցութիւն է և իր կազմակերպութեան մէջ տեղի բազմութիւն հայեր կան :

Ժողովրդի անուանով նոր արծարծող խնդիրներից մէկը Արփիարի ամբաստանութեան խնդիրն է :

Ինչ որ մարդիկ են դուրս եկել, անկողմնակալ մարդիկ, որոնք չեն հաստատ Դաշնակցութեան ամբաստանութեանը, Արփիարին հրաւիրում են պաշտպանվել, առաջարկում են չէզոք մարդկանցից մի ասեան կազմել, որպէս զի ժողովուրդն էլ որոշ համազում կազմէ և ըստ այնմ վարվի :

Կրկին ժողովուրդը, կրկին ժողովրդի շահերը . ճշմարտ երկամ հասն էլ որ լսի կը խնդայ : Հայ ժողովուրդը ապրում է ճանկաստանում և կովկասում, Արփիարի խնդիրը նրա յիշատակահան տարրի համար վերջին նշանակութիւն անգամ չունի : Ամբողջ Դաշնակցական կազմակերպութիւնը համազված է որ Արփիարի գաւառն է, նրան նոյնիսկ մահուան է գատապարտել . և այսօր, մի քանի ոչորմելի անկողմնակալներ, արդարադատներ, է՛յ զիտի տանկական օրէնագրութիւն, ինչքը չես ստեղծի դեռ, այդ հարցը պարզելու համար ասեան են ուղում կազմել :

Մենք դեռ չը գիտենք թէ Դաշնակցութիւնը ի՞նչ տեսակ կը վերաբերվի զէպի հայ ազգի, այդ անկողմնակալ և ազգասէր զաւակների բարձրացրած նոր Արփիարական հարցը, բայց աւելորդ չենք համարում այստեղ մեր անհասական կարծիքը յայտնել :

Դաշնակցութիւնը Արփիարին յայտարարել է հայրենիքի գաւառն, իր ամենահեղինակաւոր կամբակներէ մէկը Արփիարին մահուան է գատապարտել և որոշումը գործարկելու փորձը արել :

Դաշնակցութիւնը, նրա ընդհանուր ժողովրդի սխալ չէ գտել այդ որոշումը, ուրեմն Արփիար ամբողջ Դաշնակցութեան համար անպայման դաւաճան է . այդ բոլորից յետոյ ոչ մի ասեան Դաշնակցութեան համար նշանակութիւն չը պէտք է ունենայ . ով հաւա-

տայ լաւ, ով չի հաւատայ թո՛ղ Արփիարին կրծքի վրա պահէ :

Հայ ժողովուրդը ոչինչ չի կորցրել :

ՎԱՐՈ

ՄԵՆՔ ՄԵՐԸ ՇԱՐՄԻՆԱԿԵՐՔ

Օր քստ օրէ սոնակոխ կը դառնայ Մայր երկիրը, անոր անվերջ ցաւերը ժամ առաջ դարմանելու պարտականութեան տակ կը գըտնուինք . բայց . . . մեզմէ շատեր անտարբեր ու պաղարիւնութեամբ մը կը գիտեն զայն : Անոնք՝ իրենց թմբկոցից շրջանէն առանց մաղ մը իսկ հեռանալու, հեռուէն միայն կը նային և իրենց խորշմալ ու նեղ ճակատներուն վրայ կնճռներ կը յարուցանեն — ցաւակից կը լլլան . . . այնչափով միայն շատանալով, լուռ իրենց սեղը գամոյած կը մնան :

Ո՞վ պիտի դարձանէ Մայր երկիրը, լուռ թիւնը թէ ցաւակցութիւնը : Ո՞չ մէկը :

Անիկայ դժբաղդ մը, ցաւերու շտեմարան մը և դժբաղդութեան մայր մը դարձած է . անոր որդիները օրէ օր կը հեռանան իր գրկէն . մէկը թեւազուրկ, ուրիշ մը վիրաւոր և շատ շատեր հաշմանդամ հաղիւ հաղ իրենք շիրենք արտասահման կը նետեն — օտարութեան լարիւրին թողը : Կուգան, թեքուս այն մտադրութեամբ որ իրենց եղբայրակիցներու քարացած սրբանոցը ի գոթ շարժի . սակայն, իսաւարի որդիները սպաննագին կորուսան թէ «դո՞ք էիք աղէտներուն պատճառը» :

Անխիղճ «սպառնալիքները երկարատեւ լուռութենէ վերջ թփրտալ կը սկսին իրենց յատուկ քարոզներուն մէջ . զի անագէտներ . կը գտնան, զրիչ կը շարժեցնեն, լուռ թիւն, լուռ թիւն քարոզելով . դարմանը անոր մէջ կը փնտնեն :

Ասորին բանակալու մը կը սկսի մրնչեղեւ անդին Հայաստանը կը միտայ . ի՞նչի և զգացումի տէր անձինք կը փութան վերջ մը

տալ անոր, առաջ կանցնին գընդակներու տարափին միջով, սուրերու, սուրներու և կացիններու անոցք հարուածներուն դէմ կը դիմադրեն, կը կռուին հայրենեաց փրկութեանը համար, կը զոհուին անոր սեղանին վրայ, արիւնով կը ներկեն լեռներ, ձորեր ու գաշտեր յանուն ազատութեան և վրիժառուութեան կատաղի կուր կը մղեն ու իւրանագէտներու . ազազակը կը փրթի . ծուռ է՞, սիւալ է՞, սպասեցէ՞ք, յեղափոխելու ժամանակը չէ՞, և այլն, և այլն :

Ո՞վ է մեզաւորը . գործո՞ղը թէ զիւանագէտը :

Իայց մենք՝ Հայաստանի և արտասահմանի մէջ գտնուող աշխատակից եղբայրներ, Հայրենիքի փրկութիւնը փութացնելու սրբազան պարտականութիւնն իսկաւ տարելու չուշանանք . ականջնիս գոցենք այնպիսի տխմար գիււանագէտներու ծթած բարբառնալանքներուն հանդէպ թողունք որ անոնք իրենց մեռելները թաղեն, իսկ մենք՝ մեր նուիրական գործը անդադրում շարունակենք : Բա՛յ գիտնալու ենք թէ՛ անգործութիւնն, անշարժութիւնն և լուռ թիւնը — մեռելութիւն է :

ԾՆՆՆՆՆՆՆՆ
Ճրդի . 10 Մարտ

ԿԱՐՕՏՆԵՐՈՒՆ

(Շար. Ասխարհ քիւն և վերջ)

Սակայն քիչ վերջը կիմանանք թէ երկու խեղճ ու անծանօթ երկուստսրդ մեկնած են արտասահման մի և նոյն ոչորմած հարուստին շնորհիւ . Ահա կը վերաբացուի երկպառակութիւնը, հակառակութիւնը և սաք վիճաբանութիւնը նոյն իսկ իրենց մէջ :

— Մենք հայ չենք որ մեզի օղնեն կըսէ մէկը :

— Մօ, դուն ինչո՞ւ ստրագրութիւնդ գրիւր խնդրագրին տակ քանի որ քեմէրից մէջ քսան ոսկի ունիս, կըսէ երկրորդ մը որ իրօք խեղճ էր :

— Է՛յ, հայաւ աստեք ինչո՞ւ

Ի Զ Մ Ի Ր Ե Ա Ն
Ս Ո Ւ Ր Հ Ա Ն Դ Ա Կ

Պարահանդեսները. — Մուշեղ վարդապետը. — Պ. Շառլ Ծեղուկո.

Եթէ ըսենք թէ Իզմիրցի պարահանդեսները սարքելու մէջ ամենէն յաջողակն է, չափազանցած կամ սխալած չենք ըլլար:

Իր այդ յապարակեան չեղանակով մէկ ապացոյցը սուսաւ մանաւանդ այս տարի, եւր կրքի իրարմէ փայլուն պարահանդեսներ տեղի ունեցաւ:

Ասանց առաջինը Ներսիսեան եւ Հոգ. Արքայանամ որբանոցներու ի նպաստ տրուած էր. երկրորդը Ազգ. Հրահանգանոցին իսկ երրորդը Մանկական, Օրբեր առաջ իզմիրցի, Երեսնամարդ, զեռնամի օրիորդը ու մանկամարդ տիկիներ իսնչոս երեսուակայտ թեւորդ տեղ տրուած արտահանուցի փառքուն ու լուսավոր սրահներուն մէջ անմասնաւոր չափորութիւններ ու ձեռնարկներ ժամանակի վայելելու համար ոչինչ խնայած էին լրենց քորդ ու գարգիւն վաճակ պարի գործարարիկ աւատանուծեալներուն մէջ մողան անշուշտ թէ այդ շրջափակին դուրս ուրիշ աշխարհ սըն ալ գոյտութիւն ունէր թիւրուս:

Պարահանդեսք այն վայրն է միայն, ուր լիզմիրցի երկուստաբար կրնայց ցուցադրել իր լոյսը քարեմանու թիւնները, բուն իսկ բառով զուարճամուլի մը սուրբ շօթեան ապիկարութիւնը:

Տրուած պարահանդեսներու նպատակը խճճանքէ վեր կը մնայ ու քննադատութիւն չի վերցնել քայց ընտրուած միջոցը բախի էին ու ծթոսած միջոցը սըն է քանի որ հիմայ աւելի հողեկան ու շատ աւելի կիրթ զուարճութիւններ կրնան հայթայթուիլ եթէ փնտոսին, ինչպէս են զոր օրինակը շարանը, փաստանք ու նուագահանդէսը: Բայց այս բանը ընտանիք ո՞վ պիտի ըլլայ երկուստաբար թիւնը թէ հարուստ դասակարգը: Առաջինը իր զուարճամուրթեան մէջ թիկացած զուարճանալու եղանակին վրայ միտք չուզեր յոգնեցնել, իսկ երկրորդը այլանդակ անտարբերութեամբ վատթարացած ժողովուրդին օգտին համար բան մը չուզեր խորհիլ, բան մը չուզեր գործարդիլ, ժողովուրդը իր բանկէն է հանրութեան վրայ խոցելու հոգը իրեն տրուած է:

Պարահանդեսներու համաճարակէն հազիւ կողորուումը Արքայի լուրիստասարդ առաջնորդ Մուշեղ վարդապետի այցելութիւնը բնորոնեց իզմիրցիին: Առաջին անգամ ըլլալով բազմը ունեցայ զինքը լսելու եւ միանգամայն հաստատեց թէ խօսեցին անժխանկի պարտութեան միացեալ քրեակազմաբար: Տեղի ունէր Աստուածամայրը: Տեղի ունէր միջնադարեան անհամ ու ձանձրացուցիչ քարոզներու նմանելէ շատ հետի էր: Աստուածածնի հոգեբանութեանը ընելէ վերջ կնոջ ընկերական պարսականութիւնները բացառից ձանձրանալով մանաւանդ աւ կէտի վրայ թէ պաւկի մը տըրուած գանձարարակութեան ամենամեծ պատասխանատուութիւնը մօր մը վրայ կը ծանրանայ ու լաւ դաստիարակուած մայր մը միայն լաւ կրթեալ:

Լաւ միջոցը կուրենայ, եւրեմի րասու կրթեցէք ձեր գաւազները՝ որպէս զի սպասայ ազնու սերունդ մը պատրաստած ըլլալու գոհունակութիւնը վայելք:

Երկուստաբար վարդապետը Մանկական այցելութեան և ուր կը ստի թէ մեծ համակրանքով բնորոնում է եւ իր գաւազի օրբերուն համար տարեկան 10 սկի կըրքած է ապահովել: Մանկաստի պէս աղքատիկ քաղաքի մը համար մեծ գուժար մըն է այդ տասը սկիին: Ինչպէս հոս ջոջերով մեծ ազաներով քաղաք մը, չը լսեցինք թէ այդ կարգի ապահովութիւն մը սուսած ըլլայ Արքայի լուրիստաճնորդին:

Արդէն իզմիրցի դուրս սեւ է բարեգործական հաստատութեան մը նիւթապէս սատարելը: Իզմիրցի հարուստին հպարտ քրական ոճերն կատարած է: Սա չի մոռնում անշուշտ ինչն է թէ Մուշեղ վարդապետ իր քանի մը օրուան բնակութեան միջոցին որքան արժանացաւ ժողովրդական համակրանքի, այնքան հարուստ դասակարգը պարզ վերաբերութեցաւ իրեն նկատմամբ: Եւ արդեօք ապարկածուով է որ իզմիրցի առաջնորդն ալ շատ լաւ բնորոնելու թիւն մը չէ ուզեր ընել: Եւ այդ հոգ ինչ կունիտատուծելներով:

Մուշեղ վարդապետի մեկնումէն քանի մը օր վերջը ոչ հուսող համակրելի անձնատուրութեան մը այցելութիւնը բնորոնեցինք: Երկուստաբար փրօտ. Միւթեան ընդհարաւարդը գուրեցիկացի Պ. Շառլ Ծեղուկո սր իր պաշտօնին քերտմութեան պատանի կրնէ հոս ալ եկաւ իզմիրքի մասնակցին գործելուն մասէն անդեակ ըլլալու ստաճողութեամբ:

Միւթեան անդամները մեծ պատուով բնորոնեցին զինքը ու ամուսնու իր կիրակին այցելու վաճարանը հրաւիրուելով հոն բուսական ստուար բազմութեան մը տեղէն գեղեցիկ ատենաբանութիւն մը բարեւ: Նախ խօսեցաւ միւթեան ընդհանուր գործունէութեան վրայ, բացառից թէ երկրագունտին հինգ մասերուն մէջ վեց հազար ութսուն մասնաճիւղ կը գտնուի եւ թէ ամենքն ալ իրենց ուրիշ գործունէութիւններն ունին, իրաց առեւ Մարաշիս որուն ծայրայեղ կրօնամոլութիւնը բաւ է, ամէն շառաջ իրութիւն կը խափանէ: Յետոյ խօսեցաւ հայերու ու անոնց տառապանքներուն վրայ: «Մեք էլ րոպայիցս, րայդպէս, շատ հեռուէն իմացանք, ձեր վրայ ծանրացող զթրոգով թիւնները ու ցաւեցանք: արդեօք գոք ինչ զգացիք ձեր հայրենիքի ցաւերուն իտեւ: Հայրենասիրութիւնը, բաւ, ամենէն ազնու ու վեհ զգացումն է: Այս վայրկեանիս որ ձեր մէջն ես՝ կը խօսիմ, թեթեւ հայրենիքէն հեռագիր մը ստանամ թէ պէտք է բանակիս մէջ գործօն ծառայութիւնս վերստանանմ, կը մեկնիմ անմիջապէս իմ կեանքս էութիւնս հայրենիքիս նուր, ելու եւ կրնն ու զուակս սիրազեղ գորգութեանցով կը քաջալուրէն այդ անձնութեան թիւնս»: Ազնիւ գուրեցիկացիին յովիչ ու անկեղծ խօսքերը վերաբար ազդեցութիւն մը կըրցին ընել արդեօք հոն խորուած երկուստաբար թեան վրայ:

Չենք զիտեր: ՊԱՆԿՆԻ Իզմիր, 14 Մարտ

ԿՈՒՈՒՎ ԱՍՏՔԷՆ

Հարաւ Արքայի կեան պատերազմի մէջ նոր ձեւի հետեւած արագածիք հրացաններու ու հրանետքերու գործածութիւնը օգտակար հետեւանքներ տուած է ազմագիտութեան. Եւ մենք հետեւեալ հետաքրքրաշարժ բժշկական զննութիւնները կը քաղենք անգլիացի վիրաբոյժներու սեղեկագիրներէն փոքր չափի փամփուշտներու գործողութեան առթիւ: Մովզէր, Մանլիհէր ու Անգլիական Լիւմէթթօրթ հրացանները 3—4—5—600 մէթր հեզատուրութեան վրայ կրնան անարգել խոցել ու անցնիլ 6—8 զինուորի մարմնի մէջէն, Եւ 100 մէթր ես ճամբայ շարունակել. այս փոքր փամփուշտները զինուորի կոնակի վրայ անշուն ծակ մը կը բռնան, հազիւ նշարելի բժի մը մեծութեամբ: Եթէ զինուորի ոտքը կամ կրծքի գործարաններէն թոքը կամ աղիքները վիրատուրուին, զինուորը կրնայ ամբողջ օրը դարձեալ կռուիլ. իսկ եթէ վերքը սրտին կամ սրտին մօտ է այն ատեն մահը րոպէական է: Եւ առ զէպքեր կան որ զնդակը անվտանգ ծակած անցած է զինուորի աղիքներէն, մինչեւ իսկ ուղեղէն Եւ 10 օրուան մէջ հիւանդը բուժուած է:

Փորձերը կապացուցանեն որ նոր ձեւի բոլոր փոքր չափի հրացաններու գնդակը իրեն «պանիչ» մակերեւութը ունի միայն սիրտը, շնչալոյսի ուղեղը Եւ ծննդական ամենամալուրդ գործարանները: Պարանոսական կառավարութիւնը օրինակ քաննելով անզգիացիներէն, զինուորի զուլը ու սիրտը պատասխանելու համար կը պատրաստէ մետաղեայ տախտակներ, որոնք զինուորի զլարակին ու բաճկոնին կարած պիտի ըլլան:

Քարի անզգիական վիրաբոյժները, բազմաթիւ վիրաուրեաններու վրայ ուսումնասիրութեանէն այն եզրակացութեան կուգան թէ 5 վիրաուր զինուորէ միայն 1 կը մնան, մինչդեռ առջի պատերազմներուն 5էն 3ը անպատճառ կը մեռնէր. այս համեմատութեան նուազուած բացատրութեան փոքր չափի գնդակներուն կը պարտի:

Անզգիացի Թրէվէր ու Սըր Վիլիամ Մաք. Բորնաք վիրաբոյժները շատ գէպքեր կը յիշեն, որ պօքներու գնդակները անզգիացի զինուորի վրէլը, կուրծքը ու ուղեղը ծակած անցած են Եւ հիւանդները 7—8 օրէն առողջացած են:

Մակերտօնթիւնի կոտորուած մէջ անզգիացի զինուոր մը, պառկած դրութեան մէջ ճիշդ նշանաճգութեան պահուն կը զարնուի. զընդակը զլիւն, զիւղէն, շնչափողէն Եւ սպիտակ թոքի ալ ըլլածէն անցնելով վորէն գորտ կուրցայ, Եւ 6 օրէն բուրթովին կապկեայ:

Մի ուրիշ զինուոր Թուլէյա գետը անցած միջոցին զլիւն կը զարնուի. գնդակը գանկը ծակելով ուղեղին մէջ կը նստի. խեղճ զինուոր միայն իր լսողական, տեսողական, շոշափական զգայարանքներէն կը զրկուի. վերջը Լօնտոնի արքայական հիւանդանոցը փոխադրուելով Սըր Վ. Մաք. Բորնաք անօրինակելի յանգրուութիւն կուրենայ զինուորի վիրաուրուած գանկին «թրէբանասիօն» ընել: ուղեղին սկիւրը նուրբ գործելով փորելով, զընդակը յաջողութեամբ հանել ու այս կերպով զինուորի զգայարանքները վերագործեն:

Եւրոպական բանակը առանց բացատրութեան զինուած է նոր ձեւի հրացաններով. փոքր չափով Ռուսական մօտին 8 միլիմէթր չափով է, որ Գերմանական մովզէր հրացանին նմանութեամբը շինուած է, միւրեայն փամփուշտը ունի. հիմա բոլոր գործածական բանակի հրացանը 7—7½ Եւ 8 միլիմէթրի շրջանին մէջն է:

Ռազմագիտութիւնը հրազէնի փողի արամագիծը պակասցնելով, ձգտած է առով զինուորի բեռը թեթեւեղել Եւ թէ իր ազմամթերքը աւելցնել, փոխանակ 10—12 միլիմէթրանոց հրացաններով (ինչպէս են Ռուսական պերտանը ու Թրքական մարթինը) 60—80 փամփուշտ կրելու, զինուորի քոմբէքը բարձրացած է հիմակ 250—300 փամփուշտի Եւ զինուորը ինքզինքը իր գործունէութեան մէջ աւելի ապահով կը դառնայ. Եւ երկրորդն պատակ չէ բնորած իրեն մանգալի պէս զոհ հնձել, այլ կուսուծ մը պակասցնել:

Չինուորի գերեզմանը փորող զէնքը—հրանետք է: Միակ ստուսուրը որ պատերազմը արեան նախճիրներու ու արհաւիրքներու սրտամոմք տեսարանի մը կը նմանցնէ. նորահար թնդանութեանը լիտիլ առմբը ու շապանելը են որ անզգիացիք շատ գործեցին: Եւ ապա ընելով մետաղեայ տուփ մը է որ 20 մէթր բարձունքէն թշնամոյ շարքերուն առջեւ իր մէջ պարունակած 50—100 հատ երկաթէ զընդակները բնկուլի մեծութեամբ կը պայթեցնէ:

Սրիօնքօրի երկրորդ յարձակումին, անզգիացիք չը կրնալով վանել պօքները այդ բարձրութիւններէն, յարմար դիրքի մը վրայ կը զետեղեն 4 հատ մօրթի (մեծ ժողային թնդանութեան) Եւ այնտեղ կակսին Գրօնթի թնդանութեանը: օգնութեան եկող շօկատ մը պէս խրամատներուն չը հասած Սօրթերի ոտմբէ մը կը զլուսուրուի ուր 17 հոգի մէկ մէթր խորութեամբ հոգի մէջ արվելով ու հոգով կը շաղախուի ու մարդկային զոհերու մի անձանաչելի:

զանգուածի կը դարձնէ ոտքերու ու ձեռքերու հողագործող մը . . .

Միեւնոյն կողմին 6 քիլոմէթր հեռաւորութենէն ուսմը մը կը տրիպէ պօէրնեան իրենց հոգեպատճեններէն հեռանալ . . .

Իսկ անելի ահաբեկ պատկեր կը ներկայացնէ այն «քանօնատան» (Երկու կողմի կռիւք) որ առջի պահուն հազիւ 70 վարկեան տեւեր է . . .

Անզգիացիք առաջին անգամ է որ կը փորձեն այս ոտակայի թընդանօթները . . .

(Քաղնց) ԹՂԱԿԻՑ

Սօֆիա

ԿՐԲԵՐՈՒ ԱՐԴԻՒՆԲԸ

Պ. քաղաքի խնդիրը հրապարակուած օրէն, «Շարժում» ամէն ճիշդ թափեց որ այդ խնդիրը հրապարակի նիւթ չի գառնայ . . .

կանները արատաւորելը եղաւ . . . Ինչը մնաց մէջտեղ . . .

Բայց չէ. ապուշ, բթամիտ, սեւ կըքերով լեցուած մարդիկ, իրրազգայններ, իրենց հրապարակի հակառակորդը վատաբար մտաւելու միակ տենչով մոռցան ամէն բան . . .

ԿԵՏ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Թաթար Քաղաքը շի ազգայիններէն 40 հոգւոյ չափ անցեալ շաբաթ օր Պոլկարիոյ այցելու հովուէն հեռագրաւ լողոքեր են տեղւոյն մէջ երկու ամիսներ առաջ կատարուած թաղական խորհրդոյ ապօրինի ընտրութեան դէմ . . .

Օրմանեան և Արթին փաշայեղափոխական կազմակերպութենէ մը սպառնական նամակներ ստացած են . . .

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուս նշանաւոր թերթ մը կը գրէ . . . Յամաքային տէրութիւններու պետական մարզոց զլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ Եւրոպական քաղաքական ուժերը համախմբել . . .

հանուր պարտականի դէմ (Անգլիա), որը միշտ ամենամեծ շահերը ունեցած է հին աշխարհի խառնակ վիճակէն . . .

Պոլկար «Նարտարի Բրայա» թերթը, որ պաշտօնական կը համարուի բաժարցակապէս կը հերքէ այն լուրերը որոնք կը վերաբերին ռուս պոլկարական դաշնակցութեան և Պոլկարի նաւահանգիստը Ռուսիոյ յանձնելու . . .

Իւսթրիայի վարի Հաֆրդ փաշայի հեռացումով Ռուսիա սեղան է վարկենական խաղաղութիւն ստեղծել . . .

Ֆ. Յէթ. Սէլանիկի թղթակիցը կըսէ թէ՛ մարտ 5ի գիշերը յանկարծակի ձերբակալու են այսպանացիներու պարագլուխ Սօլլա Խորիս . . .

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ՛ Տէպրէի մէջ ալ խառնակութիւններ սկսուած են . . .

Ռուսները Գաղաքներէ կազմուած գունտ մը ունին Ռէհ-րանի մէջ . . .

Առանք իրենց ամսաթուղթի կանոնաւորապէս կատան պարտից կառավարութենէն . . .

Լօնտօնի լրագրիւններուն կը հազորդեն թէ ժէնեւայի քրօնէ և 1000 հոգի դիւրի բռնութիւն պօէքներ ճամբայ պիտի տրուին Ս. Հէլէնի կղզին . . .

Բրէտանիայի օտար պետութեանց հիւպատոսները թրանսփալի կառավարութենէն պաշտօնապէս սեղեկութիւն ստացած են որ արամաղութիւն չը կայ ոսկիի հանքերը ոչնչացնելու . . .

Ռուրք կառավարութիւնը թոյլատրած է Ֆրանսայի հնագէտ Մօրկանին Միջագետքի մէջ հնագիտական խուզարկութիւնները . . .

ԸՆԴԱՐՁՅՆ ԵՐԿՐԱՐՈՒՆԻ ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻՍ

Հին և նոր Ազգ. Երգերու գին 2 Քր. սոյն երգարանը կը ծախուի Վառնա, Ա. Ջարպանէլիանի գրատունը նաեւ կը գտնուի ամէն տեսակ գրքոցական և վիպական գրքեր . . .

—) (—

ԹԱՏՐՈՒՆ «ՈՒՆԹՐԱՆ»

«Վէսէլլօ» հայ պատանական խումբը, այս գիշեր Մարտ 25, առաջին անգամ բլրաբլ արհի ներկայացնէ՝ «Ծ. Լ. Մարգան» կամ գոյգ մը ճերմակ ձեւնայնէ . . .

Միջնարարները առանձնա՛ջ Գարուն և Տիկին Վլադիմիրօֆի կոյմէ Տուէթթօներ . . .

Վաղարկերակի գիշեր, Մարտ. 26 պիտի ներկայացնէ «Գողարկեալ մտաբանները» արամ. գոմէսի 5 արար 7 պատկերով . . .

Միջնարարներու առանձնա՛ջ Պ. Վլադիմիրօֆի կողմէ Տուէթթօներ . . .

ՄԱՆԻՍ ԳՐԱՐՏԷՂ

ՏԻԿԻՆ Ե. ՋՕՐԵԱՆԻ (ՅԻՎԻՔԷ)

Կընդունին 4—7 տարեկան մանուկներ, գոտերը առատեան 9—12 և կէս օրէն վերջ 3—5 . . .

Հետո՛ւ բնակող ժողովները ճաշերին կընտան մանկապարտէզին մէջ ընկելու մինչև գոտերուն սկսուի մասնաւոր հակոցութեան անակ խաղայ . . .

Վճարը՝ ամսական ութ լիվ . . .

«ԾԱԻՂ»

Եւրոպ ձեռք չի ծախուիլ, Բաժնեկիրն է՝ Պոլկարիոյ համար 10 Քրանք, արատաստանի համար 12 Քրանք . . .

Հասցէն՝

Rédaction de la revue «Chavigh» pensionat Arménien Varna

Յ. ՃԱՆԿԻՒԼԵԱՆ

ԿՈՐ ԲԱՆՈՒՄԻ ԾԻՍԱՎԱՍՏԱՆՈՑ

Թիւ 389 Իսկիզի-պաշի

Կը վաճառուի ծրագրաւ, բոթայի և աղերազրի ամէն տեսակ բույսի նաեւ զանազան տեսակ սիկարներ . . .

Եւրոպ կը ծախուի նաեւ նամակատան դիմաց նոր բացուած փոքրիկ գրատունը . . .

Նաեւ Եւրոպ կը ծախուի Ա. Ջարպանէլիանի գրատունը և խորագրով իրանս մէջ . . .

ԽՄԱԿՐՈՒԹԻՒՆ, ՇԱՐՃՈՒՄ

Կը սպազորուին ամէն լեղուկ այցեատուն, հասցէատուն, նամակազուխ, հարսանեկան հրաւիրող իր, մահաղդ . . .

Գիւնը յոյժ գիւրաւատան լիւր և կրկն քաղաքներէ և կրկն յանձնարարութիւններ ճշդութեամբ և փութով կը կատարուին . . .

ՈՒՆՁՆՈՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՂԻՍԻԿ

Печатница «Врачимость» Варна